

**Ročník 1963**

# **Sbírka zákonů**

## **Československé socialistické republiky**

**Částka 12**

**Vydána dne 6. března 1963**

**Cena 80 hal**

---

**OBSAH:**

**23. Zákon o lidové kontrole a o národohospodářské evidenci**

---

**23**

**ZÁKON**

ze dne 6. března 1963

**o lidové kontrole a o národohospodářské evidenci**

Rozvoj výrobních sil a plnění náročných úkolů při budování vyspělé socialistické společnosti vyžaduje soustavně zlepšovat řízení a zvyšovat účinnost kontroly, která je nedílnou součástí řízení na všech jeho stupních. V souladu se zásadami naší socialistické ústavy, především se zásadou demokratického centralismu, a v souladu s dalším prohlubováním socialistické demokracie je nutno upevňovat ústřední řízení společnosti a státu a posilovat účinnost řízení rozšiřováním všech forem přímé účasti pracujících na řízení, zejména rozvíjením účinné kontroly a plným využíváním národohospodářské evidence. V podmínkách postupného přechodu k všelidovému státu musí k tomu přispět lidová kontrola, organizovaná komisemi lidové kontroly, lidem volenými a lidu odpovědnými, která bude rozvíjet státní a společenskou kontrolu v jednotě s orgány a organizacemi Komunistické strany Československa a pod jejím vedením.

Národní shromáždění Československé socialistické republiky se proto usneslo na tomto zákoně:

**ČÁST PRVNÍ**

**Základní ustanovení**

**§ 1**

Společenská funkce kontroly v socialistickém státě má mimořádnou důležitost. Kontrola se musí proto stát každodenní soustavnou prací, která umožní včas poznávat, předcházet a překonávat chyby a nedostatky, která musí aktivně působit k neprodlenému jejich odstraňování, zobecňovat, využívat a rozšiřovat dobré zkušenosti. Současně je nutno zajišťovat vysokou úroveň kontroly a spojovat ji na všech stupních co nejúžeji s národohospodářskou evidencí, zejména se statistikou, tak aby účinně napomáhala upevňovat centrální řízení, zvyšovat jeho účinnost a přispívat k vysoké efektivnosti a proporcionálnímu rozvoji národního hospodářství.

**§ 2**

(1) Hlavním článkem kontrolního systému ve státní správě a v hospodářství je soustava vole-

ných kolektivních orgánů lidové kontroly. Orgány lidové kontroly vykonávají a organizují kontrolu tak, aby na hájení celospolečenských zájmů a upevňování státní disciplíny se přímo podílely nejširší vrstvy pracujících a aby kontrola, vycházející z poznatků a zkušeností pracujících a opírající se o národohospodářskou evidenci, pohotově a soustavně napomáhala rozvoji národního hospodářství zobecňováním dobrých zkušeností a předcházela chybám a nedostatkům.

[2] Orgány lidové kontroly jsou lidem voleny a lidu odpovědny a skládají voličům účty ze své činnosti.

[3] Činnost orgánů lidové kontroly se rozvíjí v nejužší spolupráci s orgány a organizacemi Komunistické strany Československa a za jejich vedení.

### § 3

Kontrola je nedílnou součástí řídicí práce všech orgánů odpovědných za řízení národního hospodářství a kulturní výstavby a všech vedoucích pracovníků státních orgánů a socialistických organizací. Řídicí orgány a vedoucí pracovníci jsou proto povinni organizovat a provádět účinnou kontrolu jako důležitou státní a společenskou povinnost, a to za účasti pracujících a jejich společenských organizací, zejména Revolučního odborového hnutí.

### § 4

[1] Nezbytným nástrojem řízení je národohospodářská evidence, která zabezpečuje důkladnou znalost stavu a vývoje podniků, jednotlivých odvětví i celého národního hospodářství, zejména pro potřeby jeho plánování, jakož i hlubokou znalost toho, jak jsou plněny úkoly státního plánu a státního rozpočtu. Řídicí orgány a vedoucí pracovníci jsou proto povinni využívat národohospodářskou evidenci pro řízení a organizovat ji tak, aby byla zajištěna její správnost, úplnost a včasnost, aby byla účelná a umožňovala pracujícím plně využívat jejich údajů při výkonu kontroly.

[2] Národohospodářská evidence zahrnuje evidenci operativně technickou, evidenci účetní a statistiku. Organizovat jednotnou soustavu národohospodářské evidence je úkolem vlády.

## ČÁST DRUHÁ

### Hlavní úkoly lidové kontroly

#### § 5

[1] Hlavní úkoly soustavy orgánů lidové kontroly jsou:

- a) kontrolovat, jak orgány státní správy a socialistické organizace plní směrnice a usnesení Komunistické strany Československa, zákony, nařízení a usnesení vlády, a působit k jejich včasnému a důslednému provádění a k upevňování státní a pracovní disciplíny;
- b) soustavně kontrolovat rozvoj národního hospodářství, jeho proporcionálnu a efektivnost, zejména z hlediska plnění úkolů státního plánu, a to jak za celé národní hospodářství, tak i za jednotlivá odvětví, podniky a jiné organizace a územní celky, působit k předcházení a překonávání poruch a nedostatků a pomáhat tak aktivně zabezpečovat plnění hlavních úkolů státního plánu rozvoje národního hospodářství;
- c) chránit celospolečenské zájmy, bojovat proti nesprávným resortním, skupinovým, místním a osobním zájmům, ochraňovat socialistické vlastnictví a usilovat, aby prostředky společnosti byly vynakládány s největší efektivností a hospodárností,
- d) prověřovat a hodnotit účelnost organizační struktury a úroveň práce státního a hospodářského aparátu na všech stupních řízení, zejména účinnost kontroly a využívání poznatků získaných vnitřní kontrolou pro lepší plnění úkolů a zvýšení efektivnosti řídicí práce; bojovat proti byrokratismu, zobecňovat a pomáhat uplatňovat pokrokové zkušenosti v praktické činnosti státních a hospodářských orgánů, navrhnout jim potřebná organizační, kádrová a jiná opatření a tím přispívat ke zkvalitnění, zjednodušení a zhospodárnění jejich organizace a práce;
- e) kontrolovat stav a úroveň vyřizování stížností, oznámení a podnětů pracujících ve státních orgánech a v socialistických organizacích a dbát, aby z nich byly vyvozovány bez průtahů konkrétní závěry; využívat poznatků ze stížností, oznámení a podnětů pracujících pro kontrolní činnost a významnější z nich prověřovat; působit k tomu, aby občané i společenské organizace upozorňovali na nedostatky a domáhali se jejich odstranění,
- f) koordinovat prověřkovou a revizní činnost jiných orgánů a organizací; sjednocovat úsilí kontrolních a statistických orgánů k řešení hlavních problémů, přispívat k rozvíjení jejich činnosti a působit k vzájemnému využívání výsledků rozborové, prověřkové a revizní práce; dbát, aby nedocházelo k duplicitnímu provádění

dění kontrolní a statistické činnosti, a aktivně pomáhat k odstraňování nedostatků zjištěných i jinými kontrolními orgány;

- g) provádět a organizovat ve spolupráci s jinými orgány rozborů, prověrky a revize v důležitých otázkách národního hospodářství,
- h) organizovat statistická zjišťování celostátního, oblastního, krajského a okresního významu a vypracovávat rozborů stavu a vývoje celého národního hospodářství i podle jeho odvětví a územních celků;
- ch) prověřovat úroveň národohospodářské evidence a využívání poznatků získaných jejím vedením v řídicí práci, pečovat o zdokonalování systému národohospodářské evidence i o její zjednodušování při současném zvyšování její kvality; prosazovat dodržování pravdivosti, přesnosti, úplnosti, včasnosti a pohořlosti národohospodářské evidence a včasné předkládání správných a úplných statistických hlášení a výkazů nadřízeným nebo jiným orgánům a čelit neschváleným statistickým šetřením;
- i) sledovat rozvoj mechanizace a automatizace národohospodářské evidence, účelnost organizace, rozmístění a využití strojních početních stanic a výpočtových středisek,
- j) rozvíjet a zobecňovat pokrokové metody a formy kontrolní činnosti a národohospodářské evidence a využívat jich ke stálému zvyšování úrovně řídicí práce.

[<sup>2</sup>] Orgány lidové kontroly plní jednotlivé úkoly uvedené v odstavci 1 v rozsahu své působnosti (§ 23 a 29).

### ČÁST TŘETÍ

#### Soustava orgánů lidové kontroly

##### § 6

[<sup>1</sup>] Orgány lidové kontroly tvoří jednotnou, ústředně řízenou a ucelenou soustavu volených kolektivních orgánů, která plní funkci státní kontroly a státní statistiky. Orgány lidové kontroly vykonávají svou činnost podle směrnic ústředního výboru Komunistické strany Československa a vlády; jsou nezávislé na ministerstvech, jiných ústředních orgánech státní správy, na národních výborech i na ostatních státních a hospodářských orgánech.

[<sup>2</sup>] V soustavě orgánů lidové kontroly, v jejich výstavbě, řízení a činnosti se uplatňuje zásada demokratického centralismu. Nižší orgán této soustavy je řízen vyšším orgánem, jemuž je též odpo-

vědný za správné a včasné plnění úkolů. Vyšší orgán lidové kontroly pomáhá nižším orgánům při plnění jejich úkolů a je oprávněn jejich rozhodnutí, odporuje-li zájmům společnosti, měnit nebo rušit. Rozhodnutí Ústřední komise lidové kontroly a statistiky jsou závazná pro všechny orgány lidové kontroly

##### § 7

[<sup>1</sup>] Soustavu orgánů lidové kontroly tvoří

- a) Ústřední komise lidové kontroly a statistiky,
- b) Komise lidové kontroly a statistiky při Slovenské národní radě,
- c) krajské komise lidové kontroly a statistiky,
- d) okresní komise lidové kontroly a statistiky,
- e) závodní komise lidové kontroly,
- f) místní komise lidové kontroly.

[<sup>2</sup>] Ústřední komisi lidové kontroly a statistiky volí Národní shromáždění, Komisi lidové kontroly a statistiky při Slovenské národní radě volí Slovenská národní rada, krajské a okresní komise lidové kontroly a statistiky volí shromáždění volených delegátů a závodní a místní komise lidové kontroly volí shromáždění pracujících.

[<sup>3</sup>] V čele každé komise je předseda, který má potřebný počet náměstků (místopředsedů).

#### Komise lidové kontroly a statistiky

##### § 8

[<sup>1</sup>] Ústřední komise lidové kontroly a statistiky je podřízena vládě jako její objektivní kontrolní orgán; je řídicím článkem celé soustavy orgánů lidové kontroly.

[<sup>2</sup>] Ústřední komise lidové kontroly a statistiky má 30 členů.

[<sup>3</sup>] Předsedu a místopředsedu Ústřední komise lidové kontroly a statistiky a náměstky předsedy Ústřední komise lidové kontroly a statistiky jmenuje a z funkce odvolává prezident republiky. Předseda Ústřední komise lidové kontroly a statistiky je členem vlády.

[<sup>4</sup>] Ústřední komise lidové kontroly a statistiky předkládá vládě a Národnímu shromáždění zprávy o své činnosti.

##### § 9

[<sup>1</sup>] Komise lidové kontroly a statistiky při Slovenské národní radě má 20 členů.

[2] Předsedu Komise lidové kontroly a statistiky při Slovenské národní radě a jeho náměstka volí a z funkce odvolává Slovenská národní rada

[3] Komise lidové kontroly a statistiky při Slovenské národní radě se řídí pokyny Ústřední komise lidové kontroly a statistiky a usneseními Slovenské národní rady a jejího předsednictva; tento orgánům předkládá také zprávy o své činnosti.

### § 10

[1] V každém kraji působí krajská komise lidové kontroly a statistiky a v každém okrese okresní komise lidové kontroly a statistiky.

[2] Krajské a okresní komise lidové kontroly a statistiky mají 20 až 30 členů. Počet členů stanoví příslušný orgán Národní fronty se zřetelem na územní rozsah, počet obyvatel a úkoly hospodářské a kulturní výstavby kraje nebo okresu.

[3] V hlavní město Praze působí městská komise lidové kontroly a statistiky, která plní funkci krajské komise; v obvodech hlavního města Prahy působí obvodní komise lidové kontroly a statistiky, které plní funkci okresních komisí lidové kontroly a statistiky i místních komisí lidové kontroly. Městské komise lidové kontroly a statistiky působí též v Bratislavě, v Brně, v Ostravě a v Pízni, kde plní funkci okresní komise.

### § 11

[1] Předsedy krajských a okresních komisí lidové kontroly a statistiky jmenuje a z funkce odvolává předseda Ústřední komise lidové kontroly a statistiky na návrh komise, jejímiž jsou členy.

[2] Předsedu krajské komise lidové kontroly a statistiky zastupují jeden až dva místopředsedové, které volí a z funkce odvolává krajská komise.

[3] Předsedu okresní komise lidové kontroly a statistiky zastupuje místopředseda, kterého volí a z funkce odvolává okresní komise.

## Komise lidové kontroly

### § 12

[1] Závodní komise lidové kontroly působí ve výrobních, dopravních a obchodních podnicích nebo závodech, na velkých stavbách, ve strojních traktorových stanicích, na státních statcích, ve velkovýkrmnách, v slechtitelských a semenářských

stanicích a v zemědělských nákupních a zásobovacích podnicích, v podnicích řízených národními výbory, v projektových organizacích, v konstrukčních kancelářích a ve výzkumných ústavech, jestliže tyto závody mají více než 100 pracovníků. V závodech s menším počtem pracovníků se zřídí závodní komise lidové kontroly, vyžaduje-li to jejich hospodářský význam; o zřízení rozhodne okresní komise lidové kontroly a statistiky. Ve výjimečných případech mohou být závodní komise lidové kontroly zřízeny i ve zdravotnických a školských zařízeních, v zařízeních sociálního zabezpečení a v prodejnách státního obchodu, rozhodne-li tak okresní komise lidové kontroly a statistiky. Ústřední komise lidové kontroly a statistiky může ze závažných důvodů stanovit, že závodní komise lidové kontroly se zřídí i v jiných organizacích, pokud nejsou uvedeny v odstavci 2.

[2] Závodní komise lidové kontroly se nezřizují v ministerstvech a jiných úřadech, národních výborech, soudech, prokuraturách, školách, nadpodnikových orgánech, orgánech banky a pojišťovny, ve spořitelnách a v jednotkách ozbrojených sil, v družstevních a jiných společenských organizacích a v jejich podnicích.

[3] V závodech působí jedna závodní komise; v místně odloučených závodech se však zřizují samostatné závodní komise.

[4] Komise v závodech do 1000 pracovníků má 5 až 10 členů, do 5000 pracovníků až 20 členů a nad 5000 pracovníků nejvýše 30 členů, počet jejich členů stanoví podle podmínek závodu základní organizace Revolučního odborového hnutí.

[5] Předsedové a místopředsedové závodních komisí lidové kontroly jsou voleni a z funkce odvoláváni komisemi, jejichž jsou členy. K platnosti volby a odvolání je třeba nadpoloviční většiny hlasů všech členů komise a potvrzení okresní komise lidové kontroly a statistiky.

### § 13

[1] Místní komise lidové kontroly působí v obcích nad 1000 obyvatel. V obcích s menším počtem obyvatel se zřídí komise lidové kontroly, vyžaduje-li to jejich hospodářský význam; o zřízení rozhodne okresní komise lidové kontroly a statistiky.

[2] Komise v obcích do 5000 obyvatel má 5 až 20 členů, v obcích nad 5000 obyvatel nejvýše 30 členů.

[3] V obvodech Bratislavy, Brna, Ostravy a Plzně působí místní komise lidové kontroly v počtu nejvýše 30 členů.

[4] Počet členů místní komise lidové kontroly stanoví příslušný orgán Národní fronty se zřetelem na územní rozsah, počet obyvatel a úkoly hospodářské a kulturní výstavby v příslušné obci (obvodu).

[5] O volbě a odvolání předsedů a místopředsedů místních komisí lidové kontroly platí ustanovení § 12 odst. 5.

### Členové komisí

#### § 14

[1] Členy komise lidové kontroly a komise lidové kontroly a statistiky mohou být občané s politickým rozhledem a bohatými životními zkušenostmi, kteří jsou oddáni věci socialismu, mají příkladný poměr k práci a lidem, jsou nesmiřitelní k nedostatkům, mají potřebné odborné znalosti a zkušenosti a požívají důvěry spoluobčanů.

[2] Členové komise jsou povinni neochvějně bojovat za dosažení cílů vytyčených Komunistickou stranou Československa, získávat pro ně pracující, osobně plnit kontrolní úkoly, přesvědčovat se na místě o stavu věcí, zejména kontrolovat účinnost opatření a přístup odpovědných pracovníků k zabezpečování a plnění zákonů a usnesení strany a vlády, být v neustálém a přímém styku s pracujícími a jejich organizacemi a prosazovat celospolečenské zájmy.

[3] Členství v komisí není slučitelné s řídicí funkcí v orgánu nebo organizaci, které příslušná komise bezprostředně kontroluje.

#### § 15

[1] Členství v komisí je čestnou funkcí, kterou zvolení členové vykonávají zpravidla mimo svou pracovní dobu.

[2] Předsedům, místopředsedům (náměstkům), popřípadě dalším členům komisí lidové kontroly a statistiky, kteří budou pro výkon funkce zcela uvolněni z dosavadního zaměstnání, poskytnou organizace, jejichž jsou pracovníky, po dobu výkonu funkce neplacené pracovní volno. Odměnu za výkon funkce jim poskytuje příslušná komise lidové kontroly a statistiky podle předpisů, které vydá vláda. Odměna za výkon funkce je současně náhradou ušlé mzdy. Členové komisí lidové kontroly a sta-

tistiky, kteří jsou pro výkon funkce zcela uvolněni z dosavadního zaměstnání, se posuzují z hlediska předpisů o placené dovolené na zotavenou a pro účely nemocenského pojištění a důchodového zabezpečení jako pracovníci státního aparátu.

[3] Členové komisí lidové kontroly a statistiky mají nárok na náhradu nutných výdajů, které jim vzniknou při výkonu funkce. Výdaje hradí komise, jejímiž jsou členy. Členům místních komisí lidové kontroly hradí nutné výdaje příslušný místní (obvodní) národní výbor a členům závodních komisí lidové kontroly příslušná organizace, v níž byla komise zřízena. Náhrada nutných výdajů přísluší členům komisí přiměřeně podle platných předpisů o náhradách cestovních a jiných výdajů.

[4] Předsedové komisí organizují práci komise a jednotlivých jejích členů, kteří nebyli zcela uvolněni pro výkon funkce ze svého zaměstnání, tak aby mohli vykonávat funkci zpravidla mimo svou pracovní dobu. V nutných případech je organizace povinna poskytnout k žádosti předsedy komise svému pracovníku, který je členem komise, k výkonu funkce v nezbytné míře pracovní volno a nahradit mu ušlou mzdu, vypočtenou podle průměru za poslední tři měsíce.

[5] Člen komise nesmí být pro svou činnost v komisí zkrácen na právech a nárocích vyplývajících z pracovního poměru, zejména nesmí být přeložen na pracovní místo, které by mu znemožňovalo nebo ztěžovalo výkon funkce, nebo na práci méně kvalifikovanou, ani s ním nesmí být rozvázána pracovní poměr. Vedoucí organizace, v níž člen komise pracuje, je za plnění této povinnosti přímo a osobně odpovědný. Poruší-li tuto povinnost, je příslušný nadřízený orgán z podnětu orgánu lidové kontroly povinen zjednat nápravu.

#### § 16

### Dobrovolní spolupracovníci

[1] Orgány lidové kontroly vykonávají svou činnost za účasti dobrovolných spolupracovníků, kteří jsou oddáni věci socialismu a mají potřebné znalosti a zkušenosti.

[2] Dobrovolní spolupracovníci vykonávají svou činnost mimo svou pracovní dobu. Nemělo by to výjimečně možno zajistit, poskytne jim organizace, která je na nezbytnou dobu uvolní, náhradu ušlé mzdy, vypočtenou podle průměru za poslední tři měsíce. Dobrovolným spolupracovníkům místních komisí lidové kontroly uhradí nutné výdaje přísluš-

ný místní (obvodní) národní výbor, dobrovolným spolupracovníkům závodních komisí lidové kontroly příslušná organizace, kde tato komise působí, a to přiměřeně podle platných předpisů o náhradách cestovních a jiných výdajů. Dobrovolným spolupracovníkům komisí lidové kontroly a statistiky uhradí nutné výdaje podle týchž předpisů příslušné komise lidové kontroly a statistiky.

[3] Dobrovolní spolupracovníci požívají ochrany jako členové orgánů lidové kontroly (§ 15 odst. 5).

#### § 17

##### Aparát komisí

[1] Komise lidové kontroly a statistiky (§ 8 až 11) mají výkonný aparát, jehož práci řídí předseda komise.

[2] Pracovní a platové poměry pracovníků aparátu komisí se řídí předpisy platnými pro pracovníky státního aparátu; celkový počet těchto pracovníků stanoví vláda, jejich počet v aparátu jednotlivých komisí určuje Ústřední komise lidové kontroly a statistiky.

[3] Vedoucí pracovníky aparátu komisí lidové kontroly a statistiky jmenuje a odvolává na návrh předsedy příslušná komise. Jmenování a odvolání nabývá platnosti, potvrdí-li je předseda komise vyššího stupně.

[4] Komise lidové kontroly (§ 12 a 13) výkonný aparát nemají.

#### § 18

[1] Náklady na činnost komisí lidové kontroly a statistiky se uhrazují ze státního rozpočtu.

[2] Výdaje spojené s činností komisí lidové kontroly uhrazují místní (obvodní) národní výbory, v jejichž územním obvodu jsou místní komise lidové kontroly zřízeny, a organizace, v nichž působí závodní komise lidové kontroly. Místní (obvodní) národní výbory a organizace jsou zejména povinny bezplatně poskytovat pro plnění úkolů komise vhodné místnosti, postarat se o řádné uložení jejího spisového materiálu a o jiné její potřeby nutné pro správný výkon její funkce, jakož i provádět pro ni bezplatně potřebné administrativní práce.

### ČÁST ČTVRTÁ

#### Volby členů orgánů lidové kontroly

##### § 19

##### Volební období

[1] Členové komisí lidové kontroly a statistiky jsou voleni na dobu čtyř let.

[2] Členové závodních a místních komisí lidové kontroly jsou voleni na dobu dvou let.

[3] Členové komisí lidové kontroly a statistiky a komisí lidové kontroly setrvávají ve svých funkcích i po uplynutí volebního období, dokud se neujmou svých funkcí nově zvolení členové.

#### § 20

Volby členů Ústřední komise lidové kontroly a statistiky a Komise lidové kontroly a statistiky při Slovenské národní radě

[1] Členy Ústřední komise lidové kontroly a statistiky volí Národní shromáždění na návrh ústředního výboru Národní fronty.

[2] Členy Komise lidové kontroly a statistiky při Slovenské národní radě volí Slovenská národní rada na návrh ústředního výboru Slovenské národní fronty.

Volby členů krajských a okresních komisí lidové kontroly a statistiky, závodních a místních komisí lidové kontroly

#### § 21

[1] Členové krajských a okresních komisí lidové kontroly a statistiky se volí na krajských a okresních konferencích delegátů, členové závodních komisí lidové kontroly na shromážděních pracujících v závodě, členové místních komisí lidové kontroly na veřejných schůzích občanů v místě.

[2] Delegáti pro volbu členů okresních komisí lidové kontroly a statistiky se volí na shromážděních pracujících v závodě a na veřejných schůzích občanů v místě; delegáti pro volbu členů krajských komisí lidové kontroly a statistiky se volí na okresních konferencích delegátů.

[3] Návrhy na volbu členů komisí a delegátů podává, volby organizuje a řídí příslušný orgán Národní fronty, v závodech příslušný orgán základní organizace Revolučního odborového hnutí. Počet delegátů se řídí velikostí místa nebo rozsahem závodu, popřípadě okresu a stanoví jej příslušný orgán Národní fronty nebo Revolučního odborového hnutí.

#### § 22

[1] Právo volit má každý občan, který dosáhl 18 let.

[2] Za člena komise může být zvolen občan, který splňuje předpoklady stanovené v § 14 odst. 1.

(3) Volby členů komisí a delegátů se konají veřejným hlasováním. Zvolen je ten, kdo získal nadpoloviční většinu hlasů občanů přítomných na veřejné schůzi, na shromáždění pracujících v závodě nebo na konferenci delegátů.

## § 23

## Slib

(1) Zvolení členové komisí skládají tento slib:

„Slibuji na svou čest a svědomí, že budu věren Československé socialistické republice a věci socialismu, že se budu řídit ústavou a ostatními zákony a že budu zachovávat státní, hospodářské a služební tajemství. Budu nesmířitelně bojovat za prosazování celospolečenských zájmů, zejména za splnění úkolů státního plánu rozvoje národního hospodářství, upevňování státní disciplíny a posilování ochrany majetku v socialistickém vlastnictví.“

(2) Slib skládají

- a) členové Ústřední komise lidové kontroly a statistiky do rukou předsedy Národního shromáždění,
- b) členové Komise lidové kontroly a statistiky při Slovenské národní radě do rukou předsedy Slovenské národní rady,
- c) členové ostatních komisí do rukou předsedy konference delegátů, shromáždění pracujících nebo veřejné schůze občanů, na které byla volba provedena; členové místních komisí ve velkých obcích, kde byla volba provedena na několika schůzích občanů, skládají slib do rukou zástupce příslušného orgánu Národní fronty na ustavující schůzi komise.

## § 24

## Odvolání z funkce

(1) Člen komise může být odvolán z funkce, jestliže porušil své povinnosti nebo ztratil z jiného důvodu důvěru pracujících.

(2) Členy Ústřední komise lidové kontroly a statistiky odvolává z funkce Národní shromáždění, členy Komise lidové kontroly a statistiky při Slovenské národní radě odvolává z funkce Slovenská národní rada.

(3) Členy krajských a okresních komisí lidové kontroly a statistiky odvolávají z funkce komise, jejichž jsou členy. K platnosti tohoto usnesení je třeba nadpoloviční většiny hlasů všech členů pří-

slušné komise a souhlasu komise lidové kontroly a statistiky vyššího stupně.

(4) Členové závodních a místních komisí lidové kontroly jsou odvoláváni z funkce na shromáždění pracujících v závodě nebo na veřejných schůzích občanů v místě. Při odvolání člena se postupuje obdobně podle ustanovení § 21 odst. 3 a § 22 odst. 1 a 3.

## § 25

## Zproštění funkce

Nemůže-li člen komise vykonávat svou funkci trvale pro nemoc nebo jinou vážnou překážku, může být funkce zproštěn. O zproštění rozhoduje komise, o jejíhož člena jde.

## § 26

## Doplňovací volby

(1) Klesne-li během funkčního období počet členů komise a dojde-li tím k ohrožení její řádné činnosti, zejména snížil-li se počet členů více než o jednu čtvrtinu, provedou se na zbytek volebního období doplňovací volby.

(2) Doplňovací volby členů krajských a okresních komisí lidové kontroly a statistiky se provedou podle § 21 odst. 3 na konferencích delegátů zvolených komisei nejbližší nižšího stupně. Doplňovací volby členů ostatních komisí se provedou stejným způsobem jako řádné volby.

## § 27

## Zveřejnění voleb

Zvolení i odvolání členů komisí se zveřejňuje tiskem nebo jiným vhodným způsobem.

## ČÁST PÁTÁ

## Působnost orgánů lidové kontroly

## § 28

## Působnost komisí lidové kontroly a statistiky

(1) Ústřední komise lidové kontroly a statistiky přísluší při plnění úkolů podle § 5 zejména

- a) organizovat a provádět kontrolu a statistiku ve všech odvětvích a oborech národního hospodářství a kultury a ve všech úsecích státní správy,
- b) metodicky řídit kontrolní a statistickou činnost vykonávanou jinými orgány a organizacemi

a sledovat plnění úkolů v celé oblasti kontroly a národohospodářské evidence,

- e) koordinovat národohospodářskou evidenci a řešit všeobecné otázky týkající se celé národohospodářské evidence, účastnit se metodického řízení účetní evidence (§ 44) a usměrňovat operativně technickou evidenci.

(2) Kontrolní činnost a národohospodářskou evidenci vykonávanou jinými orgány a organizacemi metodicky řídí, popřípadě usměrňuje Ústřední komise lidové kontroly a statistiky zejména tím, že

- a) vydává v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány závazné směrnice pro organizování a provádění kontrolní činnosti a národohospodářské evidence,
- b) vydává závazné směrnice pro sestavování, předkládání, popřípadě zpracování výkazů a dbá na to, aby národohospodářská evidence byla vedena v souladu s potřebami řízení a plánování národního hospodářství,
- c) pečuje o sjednocování vzorů evidence a dokladů, zejména k účelům mechanizace a automatizace zpracování údajů,
- d) uděluje předchozí souhlas k provádění statistických zjišťování jakéhokoliv druhu a stanoví podmínky, za nichž mohou tato zjišťování jiné orgány a organizace provádět,
- e) dohlíží na odbornou přípravu pracovníků z oboru kontroly a národohospodářské evidence.

(3) Ostatním komisím lidové kontroly a statistiky přísluší působnost podle odstavce 1 v územních obvodech, pro které byly zřízeny, a to v rozsahu, který stanoví statut vydaný Ústřední komisí lidové kontroly a statistiky po schválení vládou. Ústřední komise lidové kontroly a statistiky může též stanovit, že jedna komise vykonává působnost pro několik územních obvodů.

#### § 29

**Působnost komisí lidové kontroly**

(1) Závodním komisím lidové kontroly přísluší provádět účinnou kontrolu hospodářské činnosti a plnění úkolů v závodech, ve kterých byly zřízeny, místním komisím lidové kontroly v místních orgánech a v organizacích jimi řízených v jejich územních obvodech.

(2) Závodní a místní komise lidové kontroly plní též úkoly, které jim uloží komise lidové kon-

troly a statistiky; oznamují těmto komisím závažné skutečnosti porušování státní disciplíny a ohrožení celospolečenských zájmů, je-li toho nezbytně třeba k zjednání nápravy.

(3) Působnost komisí lidové kontroly podrobněji stanoví statut (§ 28 odst 3).

#### § 30

Kontrolní působnost orgánů lidové kontroly se nevztahuje na činnost soudcovskou a prokurátorskou.

### ČÁST ŠESTÁ

#### Hlavní zásady činnosti orgánů lidové kontroly

#### § 31

(1) Hlavní metodou činnosti orgánů lidové kontroly je práce s lidmi, kontrola na místě, oproštěná od formalismu, která vytvoří podmínky k věcné nápravě zjištěním příčin odhalených nedostatků, adresnou kritikou a tak podstatně prohloubí výchovný význam kontroly. Orgány lidové kontroly proto plní veškeré své úkoly za účasti pracujících a jejich organizací a plně využívají jejich zkušeností a poznatků; zevšeobecňují též dobré zkušenosti získané při výkonu kontroly.

(2) Při provádění a organizování kontroly používají orgány lidové kontroly takových metod, které zajišťují správnost a úplnost kontrolních zjištění a vedou k předcházení vzniku nedostatků a závad; vzniklé nedostatky a závady rychle odhalují, domáhají se jejich odstranění přímo na místě, sledují výsledky učiněných opatření až do zjednání skutečné nápravy a dbají, aby byla zamezena možnost opakování nedostatků a závad.

(3) Nejdůležitější formou činnosti orgánů lidové kontroly je preventivní a soustavná ekonomická kontrola. Orgány lidové kontroly využívají při této činnosti vedle zkušeností pracujících zejména údajů získaných ze statistických zjištění, z účetní evidence, ekonomických rozborů a poznatků čerpaných z kontrolní činnosti k soustavnému sledování vývoje ekonomiky organizací, odvětví a celého národního hospodářství, zjišťují nebezpečí vzniku nedostatků a disproporcí a odhalují rezervy a možnosti dosažení lepších výsledků v hospodaření.

(4) Orgány lidové kontroly působí k tomu, aby všechny řídicí orgány i ostatní články kontrolního systému důsledně prováděly účinnou kontrolu, aby nesmiřitelně bojovaly proti každé nedisciplinovanosti, nehospodárnosti a jiným jednáním, jež jsou

v rozporu se zájmy společnosti, a aby v případech, kde ke zjednání naprawy by nepostačily prostředky společenského působení, byly proti odpovědným pracovníkům důsledně uplatňovány příslušné zákonné sankce.

[5] Orgány lidové kontroly plní své úkoly v součinnosti s ústředními orgány státní správy, národními výbory a jinými státními orgány a socialistickými organizacemi.

### § 32

#### Rízení činnosti orgánů lidové kontroly

[1] Činnost všech orgánů lidové kontroly je řízena jednotným plánem hlavních úkolů, který sestavuje Ústřední komise lidové kontroly a statistiky; tento plán schvaluje vláda. Plán hlavních úkolů rozpracovávají jednotlivé orgány lidové kontroly ve svých plánech činnosti. Orgány lidové kontroly se ve své činnosti kromě toho řídí směrnicemi a pokyny vyšších orgánů lidové kontroly.

[2] Předseda komise lidové kontroly a statistiky i komise lidové kontroly je povinen pozastavit výkon rozhodnutí komise, které není v souladu se směrnicemi a usneseními Komunistické strany Československa, zákony, nařízenými nebo usneseními vlády; takovou věc předloží neprodleně k rozhodnutí komisi vyššího stupně a předseda Ústřední komise lidové kontroly a statistiky vládě. Předseda komise vyššího stupně je povinen za stejných podmínek pozastavit výkon usnesení komise nižšího stupně a předložit takovou věc neprodleně k rozhodnutí komisi, jejímž je předsedou.

### ČÁST SEDMÁ

#### Oprávnění orgánů lidové kontroly

### § 33

[1] Orgány lidové kontroly jsou oprávněny

- a) provádět ve státních orgánech a v socialistických organizacích prověrky a revize a všechny úkony, které jsou nutné k výkonu kontrolní a statistické činnosti;
- b) požadovat od orgánů a organizací v obvodu své působnosti, aby předložily zprávy, výkazy a jiné písemnosti umožňující poznat stav plnění úkolů a činnost odpovědných pracovníků;
- c) vyzvat odpovědné pracovníky kontrolovaných orgánů a organizací, aby podali ústní nebo písemné zprávy a vysvětlení o stavu plnění úkolů a o příčinách zjištěných nedostatků;

d) požadovat od odpovědných pracovníků kontrolovaných orgánů a organizací, aby zjištěné závady a nedostatky operativně odstraňovali, navrhnout účinná opatření ke zjednání naprawy a upozorňovat vedoucí nadřízených orgánů nebo organizací na závažné skutečnosti zjištěné kontrolou;

e) ukládat kontrolovaným organum a organizacím neprodlené odstranění zjištěných závad, nebudou-li odstraněny operativně již při výkonu kontroly,

f) účastnit se pověřenými členy, popřípadě pracovníky svého aparátu důležitých jednání ministrů a ostatních ústředních orgánů, odborů Slovenské národní rady, národních výborů a jednání řídicích orgánů jiných organizací.

[2] Komise lidové kontroly a statistiky jsou oprávněny uložit kontrolovaným orgánům a organizacím, aby až do rozhodnutí příslušných orgánů bylo zastaveno vydávání peněžních prostředků a věcných hodnot nebo provádění nezákonného rozhodnutí nebo činnosti, je-li nebezpečí, že národnímu hospodářství vznikne škoda.

[3] Pověření členové a pracovníci aparátu komisí lidové kontroly a statistiky a pověřeni členové komisí lidové kontroly jsou oprávněni ke všem úkonům, které jsou nutné k provedení kontroly nebo ke splnění jiného úkolu orgánu lidové kontroly; jsou též oprávněni vstupovat do veškerých místností, zařízení a objektů a zajišťovat originální doklady. Stejná oprávnění mají v rozsahu daného pověření i dobrovolní spolupracovníci orgánů lidové kontroly.

[4] Členové a pracovníci aparátu orgánů lidové kontroly i jejich dobrovolní spolupracovníci jsou povinni zachovávat státní, hospodářské a služební tajemství, o němž se dovědí při své činnosti. Tato povinnost mlčenlivosti trvá i po skončení funkce nebo pracovního poměru.

### § 34

#### Povinnosti orgánů, organizací a občanů

[1] Všechny orgány, organizace i jejich pracovníci jsou povinni pomáhat orgánům lidové kontroly (jejich pověřeným členům a pověřeným pracovníkům jejich aparátu) v jejich činnosti, zejména jim ve stanovených lhůtách předložit požadované plány, listiny, spisy a jiné doklady, jakož i podávat správná a pravdivá vysvětlení, zprávy a sdělení, i když obsahují skutečnosti tvořící státní, hospodář-

ské nebo služební tajemství; členům komisí a pracovníkům jejich aparátu mohou však být sděleny skutečnosti tvořící státní tajemství jen tehdy, pokudá-li se zvláštním pověřením.

[2] Všechny orgány a organizace jsou též povinny orgánům lidové kontroly ve stanovených lhůtách poskytovat vyžádané odborné posudky a podávat jim zprávy o stavu a výsledcích šetření a řízení nebo o opatřeních, k nimž orgány lidové kontroly daly podnět nebo jež v rámci svého oprávnění uložily provést.

[3] Všechny orgány, organizace i jednotliví občané jsou povinni poskytovat komisím lidové kontroly a statistiky ve stanovených lhůtách správně a pravdivě všechny údaje a zprávy, jichž je třeba pro účely národohospodářské evidence.

#### Opatření k upevňování státní disciplíny

##### § 35

Orgány lidové kontroly působí při své činnosti především výchovně, zejména kritikou chyb a nedostatků, spojenou s radou nebo domluvou. Mohou také navrhnout vedoucím kontrolovaných nebo nadřízených orgánů a organizací nebo příslušným státním orgánům, popřípadě společenským organizacím, aby zjištěná porušení státní a pracovní disciplíny odpovědnými pracovníky byla projednána a aby byla vůči nim uplatněna výchovná opatření společenského působení nebo vyvozeny jiné přiměřené důsledky. Jestliže by takové výchovné působení nebylo podle povahy případu postačující, mohou komise lidové kontroly a statistiky použít opatření podle dalších ustanovení této části. Trestné činy oznámí orgány lidové kontroly neprodleně prokurátorovi nebo bezpečnostním orgánům.

##### § 36

[1] Tomu, kdo nesplní některou povinnost uloženou tímto zákonem a jinými právními předpisy v oboru kontroly a národohospodářské evidence nebo povinnost uloženou na jejich podkladě orgány lidové kontroly, může předseda nebo pověřený člen nebo zmocněný pracovník komise lidové kontroly a statistiky uložit pořádkovou pokutu do 500 Kčs, a to i opětně.

[2] O odvolání proti uložení pořádkové pokuty rozhoduje komise lidové kontroly a statistiky, jejíž člen nebo pracovník pořádkovou pokutu uložil, nebo u ní komise zvolená z jejích členů

##### § 37

[1] Odpovědným pracovníkům kontrolovaných orgánů nebo organizací, kteří při výkonu své funkce porušili státní disciplínu zejména tím, že neplnili zákony, nařízení nebo usnesení vlády, podali nadřízeným orgánům nebo orgánům lidové kontroly nesprávné informace nebo prováděli nepovolená statistická zjišťování, lze uložit podle povahy případu jako kárné opatření důtku nebo důtku se snížením platu až o 15 % na dobu nejvýše 3 měsíců, anebo zbavení funkce.

[2] Jestliže odpovědní pracovníci porušili při výkonu své funkce státní disciplínu na úseku tvorby a dodržování cen, nehospodárně vynakládali finanční prostředky, nehospodárně nakládali s materiálem, stroji a jinými věcnými hodnotami nebo zavínili hrubé nepořádky v národohospodářské evidenci a jestliže by uložení kárných opatření podle odstavce 1 nebylo vhodné, může jim být uložena jako kárné opatření pokuta, a to až do trojnásobku jejich průměrných měsíčních výdělků

[3] Pracovníkům voleným do funkce plenárním zasedáním národního výboru, jakož i voleným pracovníkům jiných orgánů a organizací nelze uložit kárné opatření zbavení funkce; v takovém případě podá komise lidové kontroly a statistiky návrh na odvolání těchto pracovníků orgánu oprávněnému rozhodnout o jejich odvolání z funkce.

[4] Kárné opatření lze uložit jen do jednoho roku od zjištění kárného provinění.

##### § 38

[1] Odpovědným pracovníkům kontrolovaných orgánů nebo organizací, kteří při výkonu své funkce zaviniili, že byla způsobena škoda státu, zejména na národním majetku, lze uložit peněžitou náhradu. Způsobilo-li škodu několik pracovníků společně, určí se peněžitá náhrada pro každého odděleně podle jeho účasti na vzniklé škodě. Peněžitá náhrada se ukládá ve výši škody způsobené státu, nejvýše však v částce rovnající se trojnásobku průměrného měsíčního výdělku odpovědného pracovníka

[2] Byla-li uložena peněžitá náhrada, nemůže poškozená organizace uplatňovat nárok na náhradu škody podle předpisů o závazcích k náhradě škody způsobené pracovníkem porušením povinnosti z pracovního poměru. Tím však není dotčen nárok organizace na náhradu škody v případech, kdy pracovník odpovídá organizaci za způsobenou škodu

v plné výši; náhrada škody se však sníží o částku uložené peněžité náhrady.

[3] Nebyla-li škoda způsobena úmyslně, může komise lidové kontroly a statistiky v odůvodněných případech výši peněžité náhrady určit nižší částkou, než je stanoveno v odstavci 1; přitom se přihlídnou k hlediskům uvedeným v § 39 odst. 2. Výše náhrady musí však činit nejméně jednu třetinu skutečné škody, a přesahuje-li tato škoda trojnásobek průměrného měsíčního výdělku odpovědného pracovníka, musí činit nejméně částku rovnající se jeho průměrnému výdělku za jeden měsíc.

#### § 39

[1] Podkladem pro rozhodnutí o uložení kárného opatření a peněžité náhrady je co nejpřesněji a nejúplněji zjištěný stav věci, který musí být patrný z protokolu o prověrce nebo revizi nebo o provedení jiného místního šetření. S obsahem protokolu musí být odpovědný pracovník v potřebném rozsahu seznámen a je povinen podat k němu ve stanovené lhůtě písemné vysvětlivky, zejména o příčinách vzniku a trvání zjištěných závad a nedostatků. Námitky odpovědného pracovníka je třeba prověřit, mohou-li mít vliv na rozhodnutí. Před vydáním rozhodnutí je třeba věc projednat se zástupci příslušných společenských organizací a kontrolované organizace, popřípadě nadřízeného orgánu.

[2] Kárná opatření a peněžité náhrady ukládá předseda komise lidové kontroly a statistiky, která porušení státní disciplíny nebo škodu státu zjistila. Při ukládání kárného opatření a peněžité náhrady odpovědnému pracovníku se přihlídnou zejména k jeho poměru k práci a společenskému vlastnictví, k povaze a míře zavinění a k jeho osobním a hospodářským poměrům.

[3] Průměrný měsíční výdělek pro tyto účely se vypočte z hrubého výdělku, který byl odpovědnému pracovníku zúčtován za posledních dvanáct kalendářních měsíců před zjištěním kárného provinění nebo škody komisí lidové kontroly a statistiky. Přitom se nepřihlíží k jednorázovým odměnám.

[4] Proti rozhodnutí o uložení kárného opatření nebo peněžité náhrady lze podat odvolání ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí; o odvolání rozhoduje komise vyššího stupně nebo užší komise zvolená z jejích členů.

[5] Vykonatelné rozhodnutí o uložení kárného opatření se založí do kádrového spisu pracovníka. Nebylo-li pracovníkovi v dalších dvou letech uloženo jiné kárné opatření, ani nebyl soudně potrestán, vvrhává se rozhodnutí z kádrového spisu.

[6] Uložení kárného opatření nebo peněžité náhrady může být v zájmu zvýšení výchovného účinku zveřejněno tiskem nebo jiným vhodným způsobem

#### § 40

[1] Orgány a organizace jsou povinny bez průtahů provést vykonatelné rozhodnutí o uložení pořádkové pokuty, kárného opatření nebo peněžité náhrady. Jde-li o peněžitou náhradu nebo pokutu, provede je organizace srážkami z platu až do výše 25 % hrubého měsíčního výdělku odpovědného pracovníka. Tyto srážky mohou být prováděny spolu s případnými srážkami z jiných důvodů jenom v mezích stanovených předpisy o exekuci na plat. Peněžité náhrady a pokuty lze na základě vykonatelného rozhodnutí vymáhat také soudní exekucí.

[2] Peněžité náhrady a pokuty připadají státu; zaplacené částky se odvádějí jako příjmy ústředního rozpočtu do tří dnů od jejich vybrání okresnímu národnímu výboru, v jehož obvodu je sídlo organizace, která srážky provádí. Tento národní výbor též kontroluje včasné provádění srážek i jejich odvod.

#### ČÁST OSMÁ

Přechodná a závěrečná ustanovení

#### § 41

[1] Volby závodních a místních komisí lidové kontroly se budou konat postupně podle podmínek jednotlivých závodů a míst.

[2] Pro první volby orgánů lidové kontroly může volební řád, který vydá ústřední výbor Národní fronty, stanovit potřebné odchylky.

#### § 42

[1] Ústřední úřad státní kontroly a statistiky oblastní oddělení státní kontroly a statistiky v Bratislavě a krajská a okresní oddělení státní kontroly a statistiky se zrušují; vedoucí těchto orgánů vykonávají úkoly a oprávnění příslušných komisí lidové kontroly a statistiky až do zvolení členů komise a převzetí funkce jejím předsedou.

[2] Pracovníci orgánů uvedených v odstavci 1 stávají se pracovníky aparátu komisí lidové kontroly a statistiky.

[3] Prostředky stanovené státním plánem a státním rozpočtem pro orgány zrušené podle odstavce 1 připadají příslušným komisím lidové kontroly a statistiky, jež převezmou též správu ma

jetku svěřeného zrušeným orgánům a vykonávají i ostatní práva, která jim příslušela.

#### § 43

Předsedovi Ústřední komise lidové kontroly a statistiky je podřízena Státní dřevařská inspekce.

#### § 44

Zásady pro účetní evidenci stanoví vláda. Metodické řízení účetní evidence a dohled nad jejím prováděním vykonává ministerstvo financí v dohodě s Ústřední komisí lidové kontroly a statistiky.

#### § 45

K zajištění úkolů příslušejících orgánům lidové kontroly a k uplatňování jejich oprávnění může Ústřední komise lidové kontroly a statistiky vydávat prováděcí předpisy.

#### § 46

(<sup>1</sup>) Zrušují se:

1. zákon č. 56/1961 Sb., o zřízení Ústředního úřadu státní kontroly a statistiky;

2. zákon č. 99/1961 Sb., o státní kontrole, statistice a ostatních oborech národněhospodářské evidence;

3. vyhláška ministra-předsedy Ústředního úřadu státní kontroly a statistiky č. 26/1962 Sb., o ukládání kárných opatření a peněžitých náhrad orgány státní kontroly a statistiky.

(<sup>2</sup>) Vládní nařízení č. 30/1958 Sb., kterým se stanoví zásady pro účetní evidenci, ve znění vládního nařízení č. 120/1961 Sb., a ostatní předpisy v oboru kontroly a národněhospodářské evidence zůstávají nedotčeny.\*)

#### § 47

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

\* ) Seznam platných předpisů z oboru státní kontroly a statistiky byl uveřejněn ve Věstníku Ústředního úřadu státní kontroly a statistiky, ročník III., částka 21—22 ze dne 22. prosince 1962.

Upravatel: Ministerstvo spravedlnosti. — Redakce: Praha 1 - Malá Strana, Tržiště 9, Telefon 53 38 41 až 49. — Administrace Statistického a evidenčního vydavatelství tiskopisů Praha, n. p., Praha 1 - Malá Strana, Tržiště 9, Telefon 53 38 41 až 49. Vychází podle potřeby — Předplatné za celý rok Kčs 60.—, za půl roku Kčs 30.—, za čtvrt roku Kčs 15.—. Předplácet lze na dobu nejméně čtvrt roku a vždy jen k 1. dni každého kalendářního čtvrtletí. — Zrušení odběru se uznává jen ke konci každého kalendářního čtvrtletí, nejpozději 10 dní před stanoveným datem. — Frankované reklamace se uznávají jen, dojdou-li do 15 dnů po vydání reklamované částky. — Účet SBČS Praha 1, č. ú. 321-9062 — Novinová sazba povolena poštovním úřadem Praha 022, číslo 313-344 80-85. — Tiskárna: Knihárna 1, národní podnik v Praze 1 - Malá Strana, Karmelitská 8. Dohledací poštovní úřad Praha 87.